
Congresboek

Leeftijdsvriendelijke gemeente

Antwerpen 26 november 2016

GROENPLUS - Vlaanderen

Woordje van de voorzitter

Op 26 november 2016 organiseerde GroenPlus voor het eerst in zijn geschiedenis een eigen congres. Met dit congres wil GroenPlus een gedragen en eigen inbreng doen voor het verkiezingsprogramma van moederpartij Groen. De eerstvolgende verkiezingen (in 2018) zijn lokale verkiezingen en dus kozen we *Leeftijdsvriendelijke gemeente* als centraal thema. Dat is een concept ontwikkeld door de Wereldgezondheidsorganisatie en door de Vlaamse Ouderenraad ondersteund.

Meer dan een jaar lang werd gewerkt rond 9 thema's:

- Maatschappelijke participatie
- Transport en mobiliteit
- Gezondheid en zorg
- Landschap en natuur
- Communicatie en informatie
- Publieke ruimte en gebouwen
- Wonen
- Sociaal-culturele participatie
- Respect en sociale inclusie

Elke provincie verdiepte zich in één of twee thema's. Er werden sprekers uitgenodigd, denk- en studiedagen georganiseerd.

De congreswerkgroep ging met al deze voorstellen aan de slag. Het was niet de bedoeling om een volledig programma uit te schrijven. De partij Groen heeft over vele thema's immers een duidelijke visie.

Met onze voorstellen van resoluties focussen we op nieuwe, originele en 'tergend haalbare' voorstellen. Voorstellen die vertrekken vanuit de leefwereld van senioren, voorstellen die nog niet in het programma van Groen opgenomen zijn en die we willen realiseren op lokaal of regionaal niveau.

Zo kregen alle leden begin september 25 voorstellen of resoluties voorgelegd. Bijkomende teksten indienen of de voorliggende voorstellen wijzigen via amendementen, kon tot 1 november.

Op zaterdag 26 november was het dan eindelijk zo ver. Meer dan 150 mensen discussieerden en stemden over 25 Resoluties en 42 Amendementen.

In dit boek vind je het verslag van een levendig congres en een overzicht van de goedgekeurde voorstellen. Die voorstellen overhandigen we aan onze moederpartij Groen.

Hugo Van Dienderen Voorzitter GroenPlus

o. Petra De Sutter opent.

Petra De Sutter is senator voor Groen, arts-gynaecologe en hoofd van de Afdeling voor Reproductieve Geneeskunde aan het UZGent. Begin dit jaar schreef ze het boek "(over)leven" over haar strijd als transvrouw, arts en politica.

Op vraag van GroenPlus reflecteert Petra op de voorliggende resoluties en antwoordt ze op drie vragen:

- Hoe kan een gemeente de gezondheid bevorderen?
- Hoe kan ze zorg dichter brengen bij mensen die ze nodig hebben?
- Hoe kan een gemeente een gender-vriendelijk beleid voeren?

Petra bouwt haar betoog op rond drie ideeën die als een rode draad doorheen haar betoog lopen : **MENSELIJKHEID**, **NABIJHEID** en **DIVERSITEIT**. Deze drie trefwoorden verwijzen naar de uitdagingen van de toekomst:

- Hoe houden we de gezondheidszorg betaalbaar met een groter wordende groep ouderen en een kleiner wordende groep werkenden?
- Hoe verzoenen we de steeds groter wordende nood met een lokale, individuele aanpak die oog heeft voor diversiteit?
- Hoe kunnen verschillende overheden na de nieuwe staatshervorming constructief meewerken aan dit verhaal, binnen hun respectievelijke bevoegdheden?

Petra De Sutter is blij dat Groenplus met haar resoluties, verder bouwt op het Groen standpunt om de eerstelijnszorg gestalte te geven. **Eerstelijnszorg** is de zorg die verleent wordt in je buurt en die direct toegankelijk is voor iedereen. Deze zorgverleners zijn ondermeer huisartsen, verpleegkundigen, vroedvrouwen, tandartsen en eerstelijnspsychologen. Die zorg wordt verleend in bv. lokale dienstencentra. Petra is dan ook erg blij met resolutie 6 (zorg en gezondheid). Ze suggereert om niet enkel **het forfait** in te voeren voor **chronische aandoeningen** maar om dit ook te doen voor meervoudige aandoeningen. Zo komen patiënten met kanker en diabetes bijvoorbeeld alsmear vaker voor.

Het belonen van **mantelzorgers** met het systeem van een **alternatieve munt** (resolutie 9) vindt Petra een gedurfd voorstel. Ze wijst er wel op dat dit niet voldoende is. Mantelzorgers zijn van onschatbare waarde voor onze samenleving en verdienen dezelfde sociale rechten als werknemers. De overheid mag anderzijds niet verwachten dat de mantelzorger alle zorg op zich neemt, of dat die zorg naar hem of haar wordt doorgeschoven. Integendeel, de staat moet voor een robuust zorgsysteem zorgen waar ouderen ook terecht kunnen voor aanvullende betalende en betaalbare zorg.

Petra vraagt ook meer aandacht voor de **thuisverpleging** als belangrijke pijler in onze gezondheidszorg. De thuisverpleging heeft zwaar te lijden onder de overheids-besparingen en **commercialisering**. De uitbouw van de eerstelijnszorg kan niet zonder de herwaardering van de thuisverpleegkunde. Enkel door meer middelen van overheidswege te investeren en deze op een slimme manier in te

zetten kunnen we de stijgende vraag binnen de gezondheidssector opvangen. Doen we dat niet, dan effenen we het pad voor een toenemende rol van commercieel initiatief.

Petra steunt volop onze resolutie 7 over **buurt- en regiogebonden aanpak** van zorg waarin de **gemeente de rol van regisseur** opneemt en het lokaal dienstencentrum functioneert als een laagdrempelig centrum waar je echt naar toe kunt gaan met je noden en waar mensen elkaar ontmoeten. Geen droge helpdesk of administratie maar een centrum met meerwaarde voor de buurt.

Ook resolutie 11 (zorg en gezondheid) geniet de steun van senator De Sutter. Daarin wordt gevraagd een halt toe te roepen aan het model van grootschalige woonzorgcentra. Grote woonzorgcentra met rondom aangepaste wooneenheden leidt tot geïsoleerde 'ouderenwijken' en staat haaks op het principe om zo lang mogelijk in eigen buurt te wonen. Het model van **kleine woon&zorghuizen in de buurt** laat veel beter toe om in te spelen op de toenemende diversiteit (van de zorgbehoevende ouderen, allochtone ouderen, ouderen met diverse behoeften, holebi-ouderen, enz).

Voor Groen gaat het verhaal en de aandacht voor de leef- en woonkwaliteit van de oudere verder dan (buurtgebonden-) zorg. Ook **gezonde ouderen moeten actief ingeschakeld worden in het sociale leven** van de gemeente. Gemeentebesturen moeten ervoor zorgen dat senioren een sterk sociaal netwerk weten te behouden. En dit is meer dan alleen maar die van de familiebanden. Resolutie 10 zet dit centraal: door afspraken te maken tussen het lokaal dienstencentrum, het verenigingsleven, de dienst samenlevingsopbouw, de sociale restaurants, enz. kunnen ouderen zich ook actief engageren buiten de enge zorgcontext.

Bij het einde van haar betoog stelt Petra dat ze grote voorstander is van een intergenerationele

solidariteit en ziet ze een belangrijke rol weggelegd voor de gemeente om het concept van intergenerationeel werken te stimuleren. Petra vindt het anderzijds geen goed idee om, zoals in resolutie 1, quota vast te leggen op basis van leeftijd om zo meer ouderen in de verkozen organen te krijgen. Ze pleit om eerder te werken met **streefcijfers** en het effect ervan na elke verkiezing te evalueren.

Tot slot pleit mevrouw De Sutter voor het waarborgen van **inspraakmechanismen** in het gemeentebeleid. Een doordacht gemeentebeleid heeft immers oog voor de context van haar inwoners en stelt zich bij elk beleidsplan de vraag of er voldoende aandacht is geweest om te luisteren naar de drempels van de diverse groepen.

Mooi voorbeeld van een intergenerationele samenwerking

de congrestaffel

Na de boeiende inleiding door Petra De Sutter neemt de congrestaffel de fakkel over voor de start van het echte congres.

Kamerfractieleider Kristof Calvo leidt -bijgestaan door Lieve Snauwaert- de debatten.

Kris Fierens en Mieke Vogels leiden de verschillende debatten in en verwoorden het standpunt van de congrestaffel tijdens de stemming over de amendementen.

Luc Lamote projecteert de juiste tekst op het juiste moment.

de werkwijze

Per discussieblok is er een korte inleiding over de voorliggende resoluties, daarna volgt een debat en wordt er gestemd.

In dit verslagboek vind je het waarom van de voorliggende voorstellen, een korte samenvatting van de debatten en tot slot de uiteindelijk goedgekeurde resolutie.

Wie meer details wil - welke amendementen werden door wie ingediend, waarom werden sommige voorstellen aangenomen en anderen niet... - kan het uitgebreide verslag vinden op de site van GroenPlus :

<http://www.groen-plus.be/congres>

1. Maatschappelijke participatie

Resoluties 1-2-3

Amendementen 1-2-3-4-5

Toelichting bij de resoluties

In 2000 telde België 2 249 411 zestigplussers. Dat is 21,9 % van de bevolking. Tegen 2050 zal hun aantal verder stijgen tot ongeveer 3,5 miljoen (32,5 % van de bevolking). De sterkste toename verwachten we tussen 2010 en 2030.

Het aantal ouderen neemt toe, maar in de politiek gebeurt het omgekeerde: de gemiddelde leeftijd van onze verkozen leden daalt voortdurend. De in 2014 verkozen Vlaamse parlementsleden waren gemiddeld 44 jaar oud. Amper 7 verkozen leden zijn ouder dan 60, bovendien zijn het allemaal mannen die al een lange politieke carrière achter de rug hebben.

Zijn verkozen zestigplussers dan nodig om de belangen van ouderen te verdedigen? Doen ze dat beter? En welke noden hebben die ouderen trouwens?

Dé oudere bestaat immers niet. Er is een wereld van verschil tussen een zestiger en een tachtiger. Tussen iemand met een riant pensioen en een eigen woning en iemand die het moet zien te redden met een basispensioen. Maar ouderen kijken net als vrouwen door een andere bril naar de realiteit.

Wat veel zestigplussers bindt, is dat ze niet langer actief zijn op de arbeidsmarkt. Aan de ene kant worden ze uitgenodigd om langer te werken, maar aan de andere kant worden ze uitgespuugd als de arbeidsmarkt, vooral de privesector, ze niet meer kan gebruiken wegens te duur.

De groeiende groep zestigplussers komt alleen in beeld als probleemgroep: onbetaalbare pensioenen, toenemende zorgkosten... In beleidsnota's wordt het vrijwilligerswerk van de zestigplusser wel de hemel ingeprezen, in de dagelijkse politieke besluitvorming wordt het belang ervan niet ernstig genomen.

Ook in het buitenland zien we dat het ongenoegen bij ouderen groeit. Er ontstaan zelfs aparte "ouderenpartijen", zoals 50PLUS in Nederland. GroenPlus is hier geen voorstander van en beschouwt de rijkdom van meerdere generaties binnen eenzelfde partij als een rijkdom en meerwaarde.

Oud is echter niet out, ook niet in de politiek. Daarom pleit GroenPlus voor een evenredige vertegenwoordiging van ouderen in de politiek. Jarenlang gold het credo in diezelfde politiek 'verjonging en vernieuwing'. Het is nu tijd voor 'vergrijzing en vernieuwing'. Iemand die na een carrière als gezondheidswerker, leraar, ondernemer, arbeider de stap zet naar de politiek kan een grote meerwaarde betekenen en ervoor zorgen dat de politieke besluitvorming de maatschappelijke realiteit beter weerspiegelt. **Bovendien zullen de volgende jaren meer en meer senioren actief blijven in die arbeidsmarkt. Tijd dus om ernstig na te denken over de politieke participatie van die actief deelnemende senioren.**

Debat

In de resoluties 1-2 werd voorgesteld om quota voor de vertegenwoordiging van senioren in te voeren. De lange strijd om meer vrouwen in de verkozen organen te krijgen heeft ons geleerd dat een meer evenredige vertegenwoordiging alleen realistisch is als we ook dwingende quota hanteren. In de oorspronkelijke resolutie werd dan ook gepleit om in het eigen Groen pollreglement voor de lokale verkiezing van 2018 en de nationale verkiezingen van 2019 in te schrijven dat minstens 20 % van de plaatsen op de lijst worden ingevuld door zestigplussers en dat minstens één zestigplusser op één van de eerste vijf plaatsen staat.

Voor Groen Oost- en West- Vlaanderen gingen quota te ver. Zij dienden beiden amendementen in met een oproep om te 'streven' naar een betere vertegenwoordiging. Voor Groen Provincie Antwerpen/AGS (=Antwerpse Groene Senioren = stad Antwerpen) ging de voorliggende resolutie dan weer niet ver genoeg. Een echt resultaat haal je maar als er een 60 plusser op één van de drie eerste plaatsen staat, stelden ze.

De congreswerkgroep tenslotte stelde voor om 60+ in de resolutie te vervangen door 55+. Onze vereniging GroenPlus richt zich immers tot alle leden ouder dan 55. Dit voorstel werd unaniem goedgekeurd.

Een boeiend debat volgde met een bijzonder spannende stemming. Het congres keurde unaniem de basisstelling goed dat een betere vertegenwoordiging van 55+ers nodig is.

Vervolgens lag de stemming voor of we voor een betere vertegenwoordiging zouden kiezen op basis van **quota** dan wel met **streefcijfers**.

Resultaat stemming.

52 leden kiezen voor streefcijfers

51 leden kiezen voor quota.

Het congres beslist

GroenPlus wil een betere vertegenwoordiging van 55+ers in verkozen organen.

GroenPlus vraagt aan de partij om een representatieve vertegenwoordiging van alle leeftijdsgroepen (naar analogie van de bevolkingspiramide) te realiseren in alle raden en op alle kieslijsten.

Na elke verkiezing wordt bekeken of de voorgestelde maatregelen voor meer evenredige lijsten ook effectief leiden tot een betere vertegenwoordiging van ouderen in de politiek.

2. Mobiliteit

Resolutie 4-5

Amendementen: 6-7-8-9-10-11

Toelichting bij de resoluties

We leven niet meer onder de kerktoeren. Familie en vrienden wonen verder weg, buurtwinkels werden baanwinkels die druk bezocht worden. Er eens tussenuit zijn betekent weg van huis met een dagje aan zee, een citytrip, een tentoonstelling ... Mobiliteit is in onze samenleving symbool van vrijheid, verbondenheid, erbij horen.

Wie niet langer mobiel is kan niet deelnemen en vereenzaamt snel. Daarom wordt mobiliteit meer en meer een recht voor iedereen. Tegelijkertijd

ervaren we almaar vaker de grenzen van die toegenomen mobiliteit: files, fijn stof, parkeeroverlast, verkeersonveiligheid ...

STOP-principe

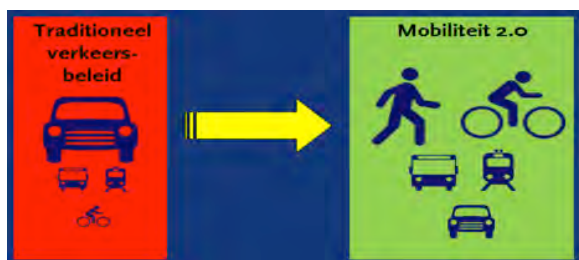
Het STOP-principe blijft het uitgangspunt voor het mobiliteitsbeleid. Het beste middel om je te verplaatsen blijft stappen, daarna komt trappen of fietsen, vervolgens het openbaar vervoer en op de laatste plaats het privaat vervoer, zeg maar de auto.

Dat principe is ook opgenomen in het Vlaams mobiliteitsplan. Het wordt ondersteund door cijfers die aantonen dat de meeste verplaatsingen erg kort zijn en dus best te voet of per fiets kunnen gebeuren. De fiets als vervoermiddel wordt alsmaar populairder. Er is een fiets op maat voor iedereen, met bak vooraan of kar achteraan, met elektrische ondersteuning of niet ... Betere batterijen stimuleren de creativiteit, nieuwe vervoersmiddelen zoals segway en hoverboard sieren het straatbeeld. Meer fietsers en tweewielers maken het erg druk op de fietspaden. De huidige fietspaden zijn veel te smal om het groeiende aantal en de diversiteit aan tweewielers op te vangen. Er is meer ruimte nodig voor de tweewieler, maar dat mag uiteraard niet ten koste gaan van de ruimte voor de voetganger.

Maar wat gebeurt er: de overheden bewijzen vooral lippendienst aan het zo geroemde STOP-principe. Bij de heraanleg van wegen wordt eerder het POTS-principe gehanteerd: men vertrekt van de ruimte die de auto nodig heeft om te rijden en te parkeren en pas daarna wordt de overblijvende ruimte verdeeld tussen fietsers en voetgangers.

GroenPlus wil daarom een nieuwe *aangepaste ruimtelijke vertaling van het STOP-principe*. Bij de (her)aanleg van wegen door gemeenten of gewest moet het STOP-principe toegepast worden. Eerst wordt de ruimte voor voetgangers en voor fietsers afgebakend. Daarbij houdt men rekening

met de toename en de diversiteit van het fietsgebruik. De resterende ruimte is ter beschikking van het openbaar vervoer (liefst in eigen bedding) en ten slotte van het privévervoer. Gedeelde ruimte voor voetgangers en fietsers kan niet langer. Voetpaden zijn exclusief voorbehouden voor voetgangers. Fietsers hebben een eigen afgebakende fietsruimte. Waar er onvoldoende ruimte is, vooral in steden en dorpskernen, wordt gekozen voor fietsstraten waar de fietser de volledige rijweg kan benutten en de auto achter de fietser blijft.

Debat.

Tijdens het debat wordt aandacht gevraagd voor de specifieke situatie van landelijke gemeentes die vaak doorsneden worden door drukke en gevaarlijke N- wegen.

Ook wordt beslist om in de resolutie zelf aandacht te vragen voor de hedendaagse 'fietsdiveriteit'.

Het congres beslist resolutie 4

Bij de heraanleg van wegen door gemeenten of gewest geldt het STOP-principe. Eerst wordt de ruimte voor voetgangers en voor fietsers afgebakend. Daarbij houdt men rekening met de toename en de diversiteit van het fietsgebruik. De resterende ruimte is ter beschikking van het openbaar vervoer (liefst in eigen bedding) en ten slotte van het privévervoer.

Op bestaande wegen in landelijke gemeenten komen er overal efficiënte maatregelen om doorgaand verkeer in de woonzones te ontmoedigen en de snelheid ervan te controleren en te reduceren.

Gedeelde ruimte voor voetgangers en fietsers kan niet langer. Voetpaden zijn exclusief voorbehouden voor voetgangers. Fietsers hebben een eigen afgebakende fietsruimte. Waar er onvoldoende ruimte is, wordt gekozen voor fietsstraten waar de fietser de volledige rijweg kan benutten en de auto achter de fietser blijft. Het gebruik van bakstoelfietsen, fietskarren, rolstoelfietsen en riksja's... worden aangemoedigd.

Basismobiliteit

Als mobiliteit een recht is voor iedereen en een voorwaarde om erbij te horen, dan moet de overheid basismobiliteit voor iedereen garanderen. In het decreet basismobiliteit (20 april 2001) werd De Lijn verantwoordelijk gesteld om er voor te zorgen dat iedereen die in een woongebied in Vlaanderen woont, een gegarandeerd aanbod aan openbaar vervoer heeft. Al snel bleek dat dit onhaalbaar en onbetaalbaar werd. We betalen vandaag de prijs voor jarenlange ruimtelijke wanorde. Mensen wonen in lintbebouwing die we onmogelijk allemaal met bus of tram kunnen bedienen. In 2015 schrapte de Vlaamse regering het principe van de basismobiliteit en verving ze het door een ietwat vaag begrip van "basisbereikbaarheid" dat vertrekt vanuit de noden van de mensen. Alleen is niet duidelijk wie bepaalt wat deze noden zijn. Zo hebben mensen met een beperking het moeilijk om het openbaar vervoer te kunnen gebruiken. Toch hebben ze noden en dus het recht om erbij te horen en mobiel te zijn. De noden van deze mensen zijn moeilijk vanuit Brussel in te schatten. Sommige gemeenten nemen initiatieven via bijvoorbeeld mindermobiel-centrale, anderen hebben systemen met taxicheques... maar het recht op basismobiliteit is daardoor niet gegarandeerd. Overheden wijzen naar elkaar maar de minder mobiele medemens blijft al te vaak in de kou staan.

Voor Groen blijft basismobiliteit het uitgangspunt. Niet het Vlaams gewest/De Lijn maar wel de gemeente is verantwoordelijk voor de basismobiliteit van al haar bewoners. Uiteraard is de situatie erg verschillend van gemeente tot gemeente en zijn er diverse factoren die dit beïnvloeden zoals; veel of weinig openbaar vervoer, afgelegen dorpskernen, veel ouderen in een bepaalde wijk, goede fietsinfrastructuur...

We willen dat elke gemeente haar eigen mobiliteitsplan opstelt. Naast het aanbod van De Lijn kan er ingezet worden op creatieve manieren om de doelstellingen te bereiken zoals gebruikmaken van taxicheques, mindermobiel-

centrales, het wagenpark van de gemeente, busjes die 's morgens en 's avonds mensen naar de dagopvang brengen ...

In sommige gemeenten wonen veel oudere en minder mobiele mensen in afgelegen verkavelingen. De gemeente kan deze mensen helpen om naar het centrum van de gemeente te verhuizen. Dat kan door aangepaste woningen te voorzien, logistieke en financiële ondersteuning te bieden bij het verhuizen ...

Debat

Het congres wil niet de indruk geven dat met deze resolutie de verantwoordelijkheid van het Vlaams gewest/De Lijn verdwijnt. Daarom worden twee toevoegingen nogmaals in de kijker gesteld:

'betaalbaar, frequent en verruimd aanbod van stadsbussen, bussen en trams van De Lijn" en "Groen blijft ijveren voor een grotere toegankelijkheid voor mensen met een beperking op alle mogelijke vervoersmiddelen" herhaald.

Het aspect "verhuizen omwille van gebrek aan mobiliteit" ligt voor een minderheid van het congres moeilijk. De stelling van de resolutie is echter dat niemand verplicht wordt om te verhuizen. We stellen ook vast dat iemand die oud wordt en in een afgelegen woning woont vaak vereenzaamt. Verhuizen naar een aangepaste woning in de dorpskern zal de levenskwaliteit alleen verhogen.

Tot slot wordt er ook voor gepleit om het vervoer over water meer kansen te geven als alternatief in tijden van verkeerscongestie.

Het congres beslist, resolutie 5

Voor GroenPlus blijft basismobiliteit het uitgangspunt. De gemeente is verantwoordelijk voor de basismobiliteit van al haar bewoners en stelt haar eigen mobiliteitsplan op. Naast het betaalbaar, frequent en verruimd aanbod van De Lijn wordt op een creatieve manier gebruik gemaakt van; taxicheques, mindermobielen-centrales, het wagenpark van de gemeente, busjes die 's morgens en 's avonds mensen naar de dagopvang brengen, personen-vervoer over water ...

In sommige gemeenten wonen veel ouderen en minder mobiele mensen in afgelegen verkavelingen. De gemeente kan deze mensen helpen om naar het centrum van de gemeente te verhuizen. Dat kan door aangepaste woningen te voorzien, logistieke en financiële ondersteuning te bieden bij het verhuizen ...

Groenplus blijft ijveren voor een betere toegankelijkheid voor mensen met een beperking op alle mogelijke vervoersmiddelen.

3. Zorg en gezondheid.

Resolutie 6-7-8-9-10-11

Amendementen 12-13-14-15-16-17-18-19-20-21-22-23

Toelichting bij de Resoluties

Chronische zorg

Kleine en grotere kwalen, het hoort gewoon bij ouder worden. Bij de meeste ouderen uit zich dat in chronische aandoeningen zoals hoge bloeddruk, diabetes en reuma. De levenskwaliteit blijft, gelukkig maar, gegarandeerd dankzij de juiste medicatie en goede medische opvolging. Uit recente onderzoeken blijkt echter dat ouderen vaak

te veel, maar soms ook te weinig medicatie nemen,. Ze hebben waarschijnlijk te weinig medische begeleiding. Ook is er een toenemend aantal mensen met chronische problemen. De behoefte aan meer begeleiding staat in contrast met het afnemende aantal huisartsen. In de steden zijn er zelfs wachtlijsten voor huisartsen.

Chronische kwalen kunnen goed opgevolgd worden, ze zijn 'programmeerbaar' in de agenda. Een regelmatige controle van de bloeddruk, geregeld een bloedafname, een jaarlijkse controle

van het zicht voor suikerzieken, een aangepast dieet ... het hoeft niet allemaal door een arts te gebeuren. Een verpleegkundige, diëtist, kinesist, psycholoog ... kan deze handelingen dat net zo goed verrichten.

Deze samenwerking tussen verschillende gezondheidsberoepen gebeurt vandaag al in de wijkgezondheidscentra. Deze centra krijgen van het RIZIV, per ingeschreven patiënt, een jaarlijkse subsidie (ook wel forfaitaire geneeskunde of abonnementsgeneeskunde genoemd). De patiënt kan daardoor tijdens dat jaar in zijn wijkgezondheidscentrum terecht voor 'gratis' geneeskundige zorg. Bij mondjesmaat ontstaat er ook samenwerking tussen artsen, verpleegkundigen, diëtisten... in eerstelijnsnetwerken.

GroenPlus wil dat ouderen met (fysieke en/of psychische) chronische aandoeningen toegang krijgen tot de zogenaamde abonnements- of forfaitaire geneeskunde. Daarmee kunnen ze zorg en begeleiding kopen bij een wijkgezondheidscentrum of een huisarts verbonden aan een eerstelijnsnetwerk. Een eerstelijnsnetwerk is een erkend netwerk van huisarts, verpleegkundige, psycholoog, diëtist en kinesitherapeut. Deze gezondheidswerkers volgen samen het dossier op van de patiënt met een chronische aandoening.

De forfaitaire financiering biedt heel wat voordelen: naast een betere opvolging van de patiënt maakt het de eerstelijnszorg beter toegankelijk voor kansarme ouderen, het zorgt ervoor dat de arts meer baat heeft om in te zetten op preventie en samenwerking, en er zijn minder onnodige prestaties.

Debat

Sommige congresgangers willen de forfaitaire financiering niet beperken voor ouderen met een chronische kwaal. Iedereen of minstens iedereen in armoede moet toegang krijgen tot de abonnementengeneeskunde. Een veralgemening van dit systeem is het uiteindelijke doel voor Groen en Groenplus. Forfaitaire geneeskunde als norm lijkt vandaag evenwel niet haalbaar. De forfaitaire geneeskunde als eerste stap uitbreiden tot alle ouderen met chronische zorg is wel haalbaar, het is 'evidence based' en bouwt verder op wat nu al

bestaat via de zorgtrajecten voor sommige aandoeningen. Het kan bovendien een boost geven aan de forfaitaire geneeskunde.

De congresgangers stellen vast dat er een veelvoud van begrippen ontstaan die mekaar soms overlappen. Daarom wordt gepleit voor een verfijning van concepten en begrippen en zorgvuldig om te gaan met bestaande concepten zoals "multidisciplinaire eerstelijnspraktijk" en "zorgtrajecten".

Het congres beslist, resolutie 6

Groenplus wil dat ouderen met (fysieke en/of psychologische) chronische aandoeningen toegang krijgen tot de zogenaamde abonnements- of forfaitaire geneeskunde. Dit systeem geldt momenteel enkel voor wijkgezondheidscentra. Groenplus wil dat alle ouderen met chronische aandoeningen dit forfait automatisch toegewezen krijgen. Daarmee kunnen ze zorg en begeleiding kopen bij een wijkgezondheidscentrum (WGC) of een multidisciplinaire eerstelijnspraktijk (ELP). In deze WGC of ELP werken een huisarts, een verpleegkundige, psycholoog, diëtist, kinesitherapeut en een maatschappelijk assistent samen. Deze gezondheidswerkers volgen samen het dossier op van de patiënt en overleggen om de optimale behandeling te voorzien. Voor chronische aandoeningen kunnen zorgpaden en zorgtrajecten een meerwaarde bieden. Het doet zorgverstrekkers samenwerken en het voorkomt overconsumptie.

Hulp bij de activiteiten van het dagelijks leven

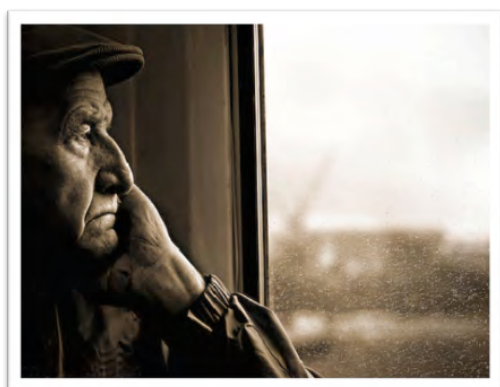
Met de leeftijd neemt ook de kans toe dat hulp nodig is bij de dagelijkse activiteiten (poetsen, aan- en uitkleden, persoonlijke verzorging ...). In de volgende decennia zal het aantal 80-plussers sterk stijgen. De overheid wijst er steeds vaker op dat ze niet op alle zorgvragen een professioneel antwoord zal kunnen geven. Dit is een bijna geruisloze revolutie waarbij het model van de verzorgingsstaat wordt vervangen door het nieuwe model, dat van de vermaatschappelijking van zorg. De overheid rekent er op dat het directe netwerk van de zorgvrager die zorg en opvang kan bieden. Ze gaat er van uit dat veel zorg en opvang door het

traditionele kerngezin en het bredere familieverband kan aangeboden worden.

Inderdaad, tot voor kort bleek dat mensen die zwaar zorgbehoevend zijn in 50 % van de gevallen worden bijgestaan door een inwonende mantelzorger, een partner, een ouder ... De "vergrijzing binnen de vergrijzing" maakt echter dat almaar meer ouderen er alleen voor staan: ze waren ooit mantelzorger van hun partner, maar zijn intussen weduwe of weduwnaar. De kinderen zwermen de dag van vandaag verder uit en wonen niet langer in de buurt van hun ouders. Werken tot 65 jaar betekent dat de leeftijdsgroep die vandaag het meeste zorg opneemt, de 'sandwichgeneratie' genoemd (de 55-65-jarigen), minder tijd en ruimte heeft om de kleinkinderen op te vangen aan de ene kant en zorg te verlenen aan hun hoogbejaarde ouders aan de andere kant. De vraag naar mantelzorgers neemt toe. Het aanbod daalt jaar na jaar.

GroenPlus maakt zich dan ook zorgen over de groeiende groep kwetsbare en alleenstaande ouderen. Meer zorg opvangen in eigen omgeving is enkel mogelijk als we vandaag het in een keurslijf opgesloten zorgaanbod inruilen voor een buurt- en regio-gebonden aanpak van de welzijnszorg. Een aanpak die vertrekt vanuit de vraag: 'Hoe kan ik helpen?' In plaats van 'Is dit wel een vraag voor deze dienst?'

Steeds vaker loopt de toegang tot de zorg via een digitale aanvraag. Evenwel, zorg op maat laat zich moeilijk vatten in aan te kruisen hokjes op een digitaal formulier, maar vraagt het luisterend oor en de actieve betrokkenheid van een hulpverlener. Zorg op maat is synoniem voor nabijheid en betrokkenheid in plaats van een kille afstandelijkheid. Met een buurt- en regio-gebonden aanpak kan met dezelfde middelen meer en betere zorg georganiseerd worden en luisteren naar de noden van de patient. De gemeente is regisseur bij het uittekenen van het zorg- en welzijnsbeleid.

Debat

Het debat opende met de vraag: Wat betekent die "regierol" van de gemeente?

Sommigen vonden dat een aanvraag tot zorg via een gemeentelijk welzijnsloket moet kunnen lopen. Dat botst evenwel met onze visie (= zorg via laagdrempelige wijkgebonden dienstencentra) vermist op die manier de "administratie" de zorg gaat bepalen en afhandelen. Bovendien de toegang tot zorg (recht op thuisverpleegkunde, thuiszorg...) bepaald worden door de arts, de maatschappelijk werker... Deze rol kan en mag de gemeente niet overnemen.

Anderen pleitten er voor om de gemeente de opdracht te geven om de samenwerking en zelfs de integratie van bestaande elkaar beconcurrerende dienstverlenende organisaties, te stimuleren. Maar dat ligt erg gevoelig bij de gemeenten en vooral bij heel wat gezondheids- en welzijnsorganisaties. Het is wel de taak van de gemeente om per wijk alle organisaties en gezondheidspraktijken samen te brengen en, op maat van die wijk, een plan tot samenwerking uit te werken.

Het congres stelt dan ook voor om de resolutie bij te stellen: een aanvraag tot zorg moet zowel persoonlijk, per gewone brief, als digitaal kunnen gebeuren.

De gemeente is regisseur bij het uittekenen van het zorg- en welzijnsbeleid. Dit impliceert de overdracht van voldoende financiële middelen'.

Het congres beslist, resolutie 7

Groenplus pleit voor een buurt- en regio-gebonden aanpak van de zorg. Dat is een aanpak die vertrekt van de vraag: "Hoe kan ik helpen" in plaats van "Is dit wel een vraag voor deze dienst?".

Een aanvraag tot zorg moet zowel persoonlijk, per gewone brief, als digitaal kunnen gebeuren.

De gemeente is regisseur bij het uittekenen van het zorg- en welzijnsbeleid. Dit impliceert de overdracht van voldoende financiële middelen.

Lokaal dienstencentrum als draaischijf voor buurtgebonden zorg

Wie zorg en ondersteuning nodig heeft bij de dagelijkse activiteiten – hulp bij het opstaan, het wassen, het eten maken, naar de winkel gaan ... – kan terecht in het wijkgebonden dienstencentrum. We bouwen verder op het model van de lokale dienstencentra waar wijkbewoners terecht kunnen voor informatie, ontmoeting, ontspanningsactiviteiten ... Maar ook voor de steun bij dagelijkse activiteiten zoals een warme maaltijd, de pedicure, het onder begeleiding een bad nemen... Aan dit lokaal dienstencentrum verbinden we ook een ADL-assistentiepost. (ADL = Activiteiten van het Dagelijks Leven). Hier kunnen wijkbewoners met een (tijdelijke) zorgbehoefte 24-uur-op-24 terecht met een vraag voor steun.

Het lokale dienstencentrum kan het gebrek aan hulp en ondersteuning van de buurtbewoners gedeeltelijk overnemen en de draaischijf worden voor de organisatie van de vrijwillige zorg en hulpverlening in de buurt. Een alleenstaande is ziek, een oudere kan niet naar buiten wegens te barre weersomstandigheden, een alleenstaande moeder heeft een ziek kind en zoekt iemand om haar andere kind naar school te brengen ... Als er geen 'natuurlijke mantelzorger of vrijwilliger' aanwezig is, kan het lokale dienstencentrum hiervoor iemand inschakelen die zich opgaaf als buurtvrijwilliger.

Debat

De centrale rol die het lokale dienstencentrum opneemt voor de organisatie van wijkgebonden zorg en hulpverlening is een algemeen aanvaarde stelling bij GroenPlus. Eerder al werd actie gevoerd voor de uitbreiding van het aantal lokale dienstencentra. Er zijn dan ook geen opmerkingen.

Het congres beslist, resolutie 8

Het lokale dienstencentrum wordt de draaischijf voor de organisatie van de vrijwillige zorg en hulpverlening in de buurt.

Mantelzorg en vrijwilligerswerk worden beloond via systemen van alternatieve munten.

De vrijwilliger wordt vergoed voor zijn inzet via een systeem van alternatieve munten. Hij kan de verzamelde munten gebruiken als een tegoed, wanneer hij hulp nodig heeft, voor een klus in huis, het onderhoud van de tuin, maar ook in geval van nood. Onder meer in Japan en in Londen bestaan verschillende voorbeelden van succesvolle systemen waarbij vrijwillige zorghulp vergoed wordt via zo'n alternatieve munt. Ook in eigen land lopen er projecten in verschillende steden. De positieve effecten hiervan zijn talrijk: een belangrijke toename van vrijwillige hulp, een hechter gemeenschapsgevoel, meer sociale rechtvaardigheid ...

Debat

Heel wat congresleden hebben vragen bij het gebruik van alternatieve munten als vergoeding voor vrijwilligerswerk of mantelzorg.

Het congres besliste uiteindelijk om de alternatieve munten te behouden als piste voor een "vergoeding" voor buurt en nabijheidsdiensten verricht door vrijwilligers. Het instrument kan dienen als hefboom voor de waardering van het vrijwilligerswerk.

Mantelzorgers zijn speciale vrijwilligers. De motivatie, instelling en betrokkenheid is dieper. Ze hebben hun plaats, belang en meerwaarde. Groenplus moedigt dit aan. Maar ze mogen niet gebruikt worden als een goedkopere versie voor de professionele inzet. De vraag naar mantelzorgers neemt toe. De voorbije 5 jaar is het aantal mantelzorgers met 12% gedaald. In diezelfde periode ervaren mantelzorgers hun inzet als 5% zwaarder dan voordien. Een mantelzorgpremie kan soelaas bieden en een instrument worden voor een degelijk mantelzorgbeleid. Maar een mantelzorgbeleid is niet te herleiden tot een premie.

Mantelzorgers en vrijwilligers kunnen dus niet op dezelfde manier benaderd worden. Ze hebben elk hun eigenheid. De groep Vlaams-Brabant verwees naar het boek van het Leuvens parlementslid Anne Dedry. Zij schreef over mantelzorg. Mantelzorgers vervullen een onvervangbare rol in onze samen-

leving. Zij verdienen daarvoor erkenning en steun. Een lokale overheid kan in dat verband een belangrijke rol spelen, maar wel aanvullend op wat er gebeurt of zou moeten gebeuren op de hogere beleidsniveaus

Het congres beslist, resolutie 9B

Vrijwilligers actief in de mantelzorg kunnen op basis van lokale initiatieven beloond worden via een systeem van alternatieve munten of ruilsystemen.

In de Gentse wijk Rabot-Blaisantvest kun je Torekes verdienen met bure-, buurt- en milieuzorg. Je kan er o.a. in de plaatselijke apotheek mee terecht!

Het lokale dienstencentrum staat centraal in de buurtgebonden zorg

We omschrijven hier meer precies de rol van de lokale dienstencentra. Hoe organiseren zij onder regie van de lokale besturen de wijkgebonden zorg en hulpverlening? Het lokaal dienstencentrum is centraal aanspreekpunt in de buurt maar organiseert niet alle zorg zelf. Ze wordt uiteraard niet de nieuwe supermarkt van “welzijn en geluk” waar je alle diensten kan kopen. Het lokale dienstencentrum brengt wel alle diensten en voorzieningen in de buurt rond de tafel. Er worden afspraken gemaakt met het OCMW en de gemeente, met de zorgende partner, een thuisverpleegkundige ... Maar ook met het verenigingsleven, de samenlevingsopbouw, het sociaal restaurant ... Het welzijn van alle bewoners uit de buurt staat centraal. De werking is volledig toegespitst op de klant uit de buurt. De toenemende vergrijzing en eenzaamheid maakt de uitdaging zo groot dat er van concurrentie tussen verenigingen geen sprake kan zijn. Samenwerking is het sleutelwoord.

We geven een aantal voorbeelden. Een actieve actieve vereniging van OKRA in de buurt zou kunnen gebruikmaken van de lokalen van het dienstencentrum, of het huis van samenlevingsopbouw, of de parochiezaal of het sociale restaurant ... en daar voor alle buurtbewoners

activiteiten organiseren. Dienstencentra bv. hoeven niet zelf te zorgen voor warme maaltijden als er in de buurt ook een sociaal restaurant gevestigd is. En wanneer er een actieve kern van ziekenzorg is, kunnen deze vrijwilligers eenzame buurtbewoners bezoeken en hen overtuigen om deel te nemen aan een activiteit van OKRA of het dienstencentrum.

Elke buurt is anders, heeft andere partners die actief zijn op het grondgebied, heeft andere bewoners (vooral ouderen of vooral jongeren), veel of weinig allochtonen, veel of weinig kansarme mensen. Door de lokale verschillen en diversiteit zal elk samenwerkingsverband er dan ook anders uitzien.

Debat

Geen debat ten gronde over deze resolutie wel een tekstcorrectie.

Het congres beslist, resolutie 10

Het lokale dienstencentrum brengt alle diensten en voorzieningen uit de buurt rond de tafel. Er worden afspraken gemaakt met het OCMW en de gemeente, met een thuiszorgpartner, een thuisverpleegkundige ... maar ook met het verenigingsleven, samenlevingsopbouw, het sociaal restaurant ... Het welzijn van alle bewoners uit de buurt staat centraal. De werking is volledig toegespitst op de klant uit de buurt.

Woonzorg

Soms wordt de nood aan zorg zo groot dat permanente opvang nodig is. Soms is dit een nood aan fysieke zorg, soms ook weegt de eenzaamheid en psychische onzekerheid enorm en zoeken mensen beschutting bij anderen zoals in collectieve woonvormen. De overheid subsidieert sinds de jaren '60 van vorige eeuw rusthuizen om aan de vraag naar beschutting en zorg een antwoord te bieden. In de opvolger van het rusthuis, het woonzorgcentrum (WZC), kunnen enkel nog ouderen met zeer grote fysieke zorgnood of ouderen met gevorderde dementie terecht. Dat heeft het karakter van de voorziening grondig veranderd. Wat vroeger een rusthuis was, wordt steeds meer een 'sterfhuis'. Ieder jaar overlijdt een derde van de bewoners. Wie 'moet' verhuizen naar een WZC weet dat het leven gereduceerd wordt tot wachten. Wachten op het ontbijt, het middagmaal, (misschien) bezoek ... wachten op het einde! Mee koken, dieren of planten verzorgen, kan niet meer, eens men naar een WZC gaat.

We weten dat de organiserende besturen als het personeel zich enorm inzetten. Maar het wordt almaar moeilijker om kwalitatief hoogstaand werk te leveren. Tien jaar geleden kon meer dan de helft van de bewoners nog zelfstandig eten en met geringe hulp het ochtendtoilet maken nu is dat nog amper 1 op 5. Er is onvoldoende personeel, en er is te weinig tijd om te investeren in individuele zorg en aandacht. Dat is nochtans enorm belangrijk voor de groeiende groep bewoners met dementie die vaak onzeker en angstig zijn.

De overheid heeft geen antwoord op deze evolutie, wel integendeel. Recent nog schrapte de Vlaamse regering de subsidies voor animatie in woonzorgcentra. Kwaliteit wordt te veel gereduceerd tot hygiëne en veiligheid.

Heel wat jonge senioren, geconfronteerd met ouders in een WZC, stellen vragen bij het functioneren ervan. "Het moet toch anders kunnen? Dit is niet de opvang die ik voor mezelf droom als 85-plusser."

Van onderuit groeien alternatieve opvangvormen zoals ouderen die samen 'op kot' gaan. Zo zijn ze minder eenzaam en helpen ze elkaar. Er ontstaan her en der kleine zorghuizen, Abbeyfield-woonprojecten, samenhuizen ... Alleen beantwoorden deze initiatieven niet aan de Vlaamse normen die geschreven zijn op maat van de grootschalige woonzorgcentra. Nochtans is het duidelijk dat het huidige beleid een doodlopend spoor is. Als je met het huidige model van WZC alle zwaar zorgbehoevenden van morgen een plek wil garanderen, moeten er tussen 2010 en 2021 elke maand 166 bijkomende bedden of drie nieuwe rusthuizen van gemiddelde grootte worden gebouwd. Of nog: in 2030 zijn er 57 % meer bedden nodig dan in 2010. Dat is niet haalbaar, niet betaalbaar en niet wenselijk. Bovendien zal het aantal hoogbejaarde ouderen na 2030 weer afnemen (einde van de babyboom) en zullen er WZC leeg komen te staan. De verantwoordelijke ministers belijden al jaren lippendienst aan de kleine buurtgebonden woonzorghuizen. Nu en dan valt er een subsidiekrumel van de tafel. De grote geldstromen blijven vloeien naar de grootschalige woonzorgcentra. Steeds vaker worden zorgflats gebouwd rond de woonzorgcentra en ontstaan er geïsoleerde 'ouderenwijken'. Dit staat haaks op het principe om zo lang mogelijk in eigen buurt te wonen.

GroenPlus wil een erkenning- en investeringsstop voor de huidige woonzorgcentra. We willen de middelen heroriënteren naar kleinschalige en wijkgebonden zorghuizen, naar groepswonen voor ouderen, al dan niet samen met andere leeftijdsgroepen. Ook de kwaliteitscriteria moeten herbekeken worden: er moet een beter evenwicht komen tussen veiligheid en hygiëne aan de ene kant en levenskwaliteit aan de andere kant. Vandaag mogen bewoners van een woonzorgcentrum niet mee helpen in de keuken omwille van strenge voedselveiligheidsnormen terwijl mee koken ouderen net erkent in wat ze nog kunnen en hen erkent in hun eigenwaarde. Uniforme normen voor de grootte van de slaapkamer, de breedte van de trap...is dat ook meer kwaliteit? Een kleine slaapkamer met huiselijke sfeer in de living en een open keuken waar je mee kan helpen, het maakt de kleine woonzorghuizen minder duur en biedt meer levenskwaliteit. Kleinschalige zorghuizen kunnen na 2030 ook makkelijker een nieuwe bestemming krijgen.

Debat

Sommige congresleden pleitten voor een geleidelijke afbouw van de erkenning van de huidige woonzorgcentra. De meerderheid drukte zich uit voor een radicale ommekeer. In Denemarken koos men reeds 25 jaar geleden voor de radicale afbouw van grootschalige voorzieningen. Vandaag worden mensen met een woonzorgnood opgevangen in kleinschalige huizen in de buurt.

Ook in Vlaanderen zijn er heel wat initiatiefnemers die geloven in kleinschalige en buurtgebonden woonzorghuizen. Als de regelgeving verandert staan zij klaar om een antwoord te geven op de toenemende zorgnood op een andere en meer flexibele manier.

Er werden ook enkele opmerkingen en bedenkingen gemaakt rond een eventuele tegenstelling tussen veiligheid en gezondheid aan de ene kant en de kwaliteit van het leven aan de andere kant.

Het congres beslist, resolutie 11

Groenplus wil een erkenning – en investeringsstop voor de huidige woonzorgcentra. Deze middelen heroriënteren naar kleinschalige, wijkgebonden zorghuizen, naar groepswonen voor ouderen, verhoogt de levenskwaliteit. Deze woonvorm kan al dan niet samen met andere leeftijdsgroepen georganiseerd worden .

In deze zorghuizen kunnen de criteria voor kwaliteit, veiligheid en hygiëne beter op elkaar afgestemd worden. Vele ouderen kunnen best nog voor hun eigen veiligheid en hygiëne zorgen in een huiselijke omgeving. Dit levert een besparing op van overdreven eisen, zorgt voor meer autonomie en zo worden zorgverstrekkers meer betrokken. Zo kunnen we met hetzelfde geld meer mensen beter helpen. Op termijn, na 2030, kunnen kleinschalige zorghuizen ook makkelijker een nieuwe bestemming krijgen. De zorghuizen dienen open te staan voor hun omgeving (bv cafetaria en restaurant)

4. *Landschap en natuur.*

Resoluties 12-13

Amendementen 24-25

Toelichting bij de resoluties

Recht op groen en natuur

Mensen die in een groene omgeving wonen voelen zich niet alleen gezonder, ze zijn het ook. Ze gaan minder vaak naar de huisarts, hebben minder last van depressie, diabetes en longaandoeningen, en herstellen gemakkelijker van stress.

Tegelijk blijkt dat meer natuur in de buurt het welbevinden, de woonkwaliteit, de arbeidsproductiviteit en de creativiteit van mensen verhoogt. Vooral bij oudere en eenzame mensen zorgt groen voor stabiliteit. Een boom bot altijd in

de lente en verliest zijn blaren in de herfst, hij vertelt je of er veel of weinig wind is, biedt een onderkomen aan vogels, vlinders ...

Dat is ook en vooral van belang voor ouderen. Niet alle ouderen gaan op reis of maken citytrips. Heel wat senioren (en anderen) verblijven hoofdzakelijk in de eigen buurt.

GroenPlus wil dan ook dat elke inwoner in Vlaanderen zicht heeft op een boom, een parkje of pleintje op wandelafstand (binnen de 500 meter) heeft en een park- of bosgebied kan bereiken op fietsafstand (5 kilometer) . Groen neemt deze 'groennormen' op in haar programma en vertaalt ze in bestuursakkoorden.

Bij de opmaak van nieuwe regionale of lokale ruimtelijke plannen, bij het afleveren van bouw- of

verkavelingsvergunningen en bij om het even welke nieuwe ontwikkeling van een gebied, gelden deze groennormen als het absolute minimum.

De gemeente brengt de lokale groensituatie in kaart en maakt een meer –jaren- investeringsplan om iedereen het recht op groen en natuur te garanderen.

Debat

Het congres onderschrijft de basisidee maar op voorstel van Groen Vlaams- Brabant wordt aanvaard om de normen over te nemen die de Administratie Natuur en Bos (ANB) uitwerkte. ANB heeft precieze normen opgesteld voor enerzijds de maximale afstand tot vormen van Groen (woongroen, wijkgroen, stadsdeelgroen enz.) en anderzijds formuleert ze streefnormen voor de hoeveelheid groen uitgedrukt in aantal m² per inwoner. Deze normen zijn vandaag vrijblijvend. Groenplus wil dat deze normen dwingend worden en effectief worden omgezet in de praktijk

Tabel 1. Normen opp. groen in relatie tot bevolkingsdichtheid

grootste gebied	30 m ² /inwoner
Regionaal stedelijk gebied	25 m ² /inwoner
Structureel ondersteunend kleinstedelijk gebied	20 m ² /inwoner
Kleinstedelijk gebied op provinciaal niveau	15 m ² /inwoner
Buitengebied	10 m ² /inwoner

Tabel 2 Functieniveau Maximumafstand Minimumareaal

Woongroen	< 150 m	
Buurtgroen	< 400 m	> 1 ha
Wijkgroen	< 800 m	> 10 ha (park: > 5 ha)
Stadsdeelgroen	< 1600 m	> 30 ha (park: > 10 ha)
Stadsgroen	< 3200 m	> 60 ha
Stadsgroen (stadsbos)	< 5000	> 200 ha

Het congres beslist, resolutie 12

Elke inwoner in Vlaanderen heeft recht op een boom, vindt een parkje of pleintje op wandelafstand en een park- en bosgebied op fietsafstand. Groen neemt de “groennormen” van ANB (Agentschap Natuur en Bos) in haar programma op en vertaalt ze in bestuurs-akkoorden.

Het gemeentelijke herdenkingsbos

De voorbije decennia is onze begrafenis cultuur fundamenteel veranderd. In 1990 kozen 10.000 Vlaamse families voor crematie, in 2014 waren dat er al 42.000. Ondertussen wordt 63,3 % van de overledenen gecremeerd. Een crematie is in de eerste plaats een stuk goedkoper dan een begrafenis. Steeds vaker zien we dat mensen om financiële redenen deze keuze maken. Ze willen nabestaanden niet opzadelen met het onderhoud van het graf, vooral wanneer de kinderen veraf wonen. Na de crematie kan de urne worden bijgezet in een urnepark op de begraafplaats, maar steeds vaker kiezen mensen er voor om de as op de strooiweide van de begraafplaats of op zee te verstrooien. Maar mensen blijven echter vaak zoeken naar een eigentijds tastbaar en zichtbaar aandenken aan wie hen dierbaar was.

Groenplus stelt voor dat elke gemeente ruimte vrij maakt voor een herdenkingsbos. Wanneer iemand overlijdt kunnen de nabestaanden een boom planten in het herdenkingsbos en zo een duurzaam aandenken creëren. Deze boom heeft, meer nog dan een graf, betekenis voor kinderen en kleinkinderen.

Op termijn kunnen we zo dromen van een gemeente- of stadsbos dat door de vorige generatie aan de volgende wordt geschonken.

Debat

Het congres vindt dat er in dit herdenkingsbos ook voor andere gelegenheden een boom kan geplant worden, bijvoorbeeld ter gelegenheid van een huwelijksjubileum.

Het congres beslist,

resolutie 13

In elke gemeente wordt een herdenkingsbos aangeplant. Bij elke gelegenheid kan een boom aangeplant worden in het herdenkingsbos.

Wanneer iemand overlijdt kunnen de nabestaanden een boom planten in het herdenkingsbos en zo een duurzaam aandenken creëren. Deze boom heeft, meer nog dan een graf, betekenis voor kinderen en kleinkinderen. Op termijn kunnen we zo dromen van een gemeente- of stadsbos dat door de vorige generatie aan de volgende wordt geschonken.

5. Communicatie en informatie

Resolutie 14-15-16

Amendementen 26-27-28-29-30

Toelichting bij de resoluties.

Mobiel wijkkantoor

De relatie tussen burger en overheid wordt almaar meer op digitale wijze gevoerd. Formulieren worden nog alleen online gevonden. Voor een nieuw paspoort maak je via de computer een afspraak, in voorgedrukte vakjes moet je antwoorden formulieren over je burgerlijke stand, beroep, inkomen ... Een mooier voorbeeld van

beleid over de inzet van 'de hardwerkende Vlaming' vind je niet. Op die manier kan de burger alles efficiënter plannen en hoeft hij zich minder te verplaatsen.

Voor heel wat ouderen die niet online zijn, geen computer hebben of er minder vlot mee overweg kunnen is dit een nachtmerrie. Kansarme en laaggeschoolde mensen vinden nog minder de weg naar de overheid en ook voor de toenemende groep anderstalige inwoners betekent dit een enorme barrière.

Ambtenaren kijken dit met lede ogen aan, ze krijgen erg veel commentaar maar moeten het beleid verdedigen. Zo worden de vooroordelen die in de voorbije decennia ten aanzien van ambtenaren werden opgebouwd nog versterkt. GroenPlus pleit dan ook voor een mobiel wijkkantoor waar mensen terecht kunnen voor alle informatie, hulp bij het invullen van de juiste formulieren en het afhalen van de nodige documenten (identiteitskaart, bewonerskaart, reisпас enz.). Zo wordt ook de gemeenteamtenaar geherwaardeerd.

Debat

Het congres gaat in op het voorstel om de dienstverlening op maat uit te breiden met een ambtenaar op verplaatsing die aanspreekbaar is voor iedereen die minder mobiel is. De ambtenaar kan bij hem aan huis gaan met de nodige informatie en documenten en een antwoord geven op de vragen.

Het congres beslist, resolutie 14

GroenPlus pleit voor een mobiel wijkkantoor waar mensen terecht kunnen voor alle informatie, hulp bij het invullen van de juiste formulieren en het afhalen van de nodige documenten (identiteits-kaart, bewonerskaart, reispas, enz). Zo wordt ook de gemeentambtenaar geherwaardeerd. Wie minder mobiel is kan terecht bij een ambtenaar die aan huis komt met de nodige informatie en documenten.

Alles ook op papier

Hoewel de cijfers dit niet bevestigen, denken overheden dat ze besparen door publicaties en documenten op papier te vervangen door digitale alternatieven: het gemeenteblad kan enkel nog geraadpleegd worden online, een mantelzorg-premie kan je enkel nog digitaal aanvragen ... Allicht daalt de begrotingspost voor drukkosten, maar tegelijkertijd dalen ook de efficiëntie en de klantvriendelijkheid, vooral naar oudere en kansarme inwoners toe.

GroenPlus wil dan ook dat alle overheidscommunicatie en alle formulieren ook beschikbaar blijven op papier. Iedereen kan zijn aanvragen of vragen aan de lokale of regionale overheid op papier doen en hierop ook een per post verstuurd antwoord krijgen.

Debat

De digitalisering neemt alsmaar uitbreiding. Het is goed dat in het kader van “levenslang leren” ouderen de kans krijgen deel te nemen aan die ontwikkeling. Anderzijds mag niemand worden gedwongen in die evolutie mee te gaan.

GroenPlus dringt erop aan dat niet alleen overheden maar ook financiële instellingen een niet-digitale dienstverlening in stand houden en dit zonder bijkomende kosten voor de gebruikers.

Het congres beslist, resolutie 15

GroenPlus wil dat alle overheidscommunicatie en alle formulieren ook beschikbaar blijven op papier. Iedereen kan zijn aanvragen of vragen aan de lokale of regionale overheid op papier doen en hierop ook een per post verstuurd antwoord krijgen.

De digitalisering neemt alsmaar uitbreiding. Het is goed dat in het kader van “levenslang leren” ouderen de kans krijgen deel te nemen aan die ontwikkeling. Anderzijds mag niemand worden gedwongen in die evolutie mee te gaan.

GroenPlus dringt erop aan dat overheden én financiële instellingen ook een niet-digitale dienstverlening in stand houden en zelfs uitbreiden zonder bijkomende kosten voor de gebruikers.

Informatie over levenseinde

Mensen hebben het recht de regie over hun eigen leven te voeren. Vooral ouderen worden zich daar meer en meer van bewust. De gezondheid begint wat te tanen: een ingreep hier, wat kiné daar; een pijntje meer, een pilletje erbij. In de kennissenkring duiken verhalen op van familieleden of vrienden die er erger aan toe zijn, die levensmoe worden. Dan valt in het gesprek al gauw het woord ‘levenseinde’, of zelfs ‘euthanasie’.

Ga je dieper in op de kwestie, dan stel je vast dat de kennis over dit onderwerp bij heel wat burgers beperkt is, en dat ze vaak niet correct geïnformeerd zijn. De informatie wordt soms opzettelijk achtergehouden.

Sinds 2002 bestaat er een wet die de mogelijkheden en rechten in verband met het levenseinde bepaalt, en dus is het de taak van de overheid om de burgers te informeren. We krijgen van de overheden wel campagnes om ons te informeren over onze voeding, over nieuwe wetgeving in het

verkeer, enz. Een degelijke informatie over het levenseinde is er niet.

Ga je dieper in op de kwestie, dan stel je vast dat de kennis over dit onderwerp bij heel wat burgers beperkt is en vaak ook niet correct is. Soms wordt informatie opzettelijk achtergehouden.

Debat

Sommige leden vinden dat het geen opdracht voor de gemeente is om informatie te geven over de wetgeving met betrekking tot het levenseinde. De meerderheid van de congresgangers vond daarentegen wel dat dit een verantwoordelijkheid is voor alle besturen dus ook voor het lokale. De regie over zorg en hulpverlening is voor ons een opdracht voor de lokale besturen. Die lokale besturen hebben dan ook mee de verantwoordelijkheid mensen te informeren over hun rechten als patiënt, over het levenseinde...

Een 'GroenPluslid' verzet zich tegen een toelaten van euthanasie op dementerenden op grond van een, eventueel vroeger neergeschreven, wilsverklaring van de betrokkene.

Na een serene debat besluit het congres dit zeer gevoelig en ethisch onderwerp nu niet verder aan te snijden. Het onderwerp verdient een diepgaander onderzoek, een goede voorbereiding, en voldoende tijd. GroenPlus verbindt er zich toe om over de eventuele uitbreiding van de euthanasiewetgeving op korte termijn een initiatief te nemen.

Het congres steunt wel het voorstel om de oorspronkelijke tekst uit te breiden en niet alleen te beperken op het geven van informatie rond het levenseinde. Informatie over vroegtijdige zorgplanning, de rechten van de patiënt, de palliatieve zorg en euthanasie, zijn even noodzakelijk.

Het congres beslist, resolutie 16

Mensen hebben recht om de regie over het eigen leven te voeren tot op het einde. De lokale en regionale beleidsmakers moeten een brede campagne opzetten over vroegtijdige zorgplanning, de rechten van de patiënt, de palliatieve zorg en euthanasie om hun bevolking hierover te informeren. Ook de zorginstellingen en zorgorganisaties moeten de senioren hierover informeren en garanderen dat hun keuze gewaarborgd wordt.

6. Publieke ruimten en gebouwen

Resoluties 17-18

Amendementen 31-32-33

Toelichting bij de resoluties.

Wandellussen

We vinden het vandaag normaal dat onze auto voor de deur staat en dat daardoor kinderen 5 km verder moeten voor ze een veilige speelplaats vinden. We aanvaarden het dat een groeiende groep senioren vandaag achter de voordeur vereenzaamt, omdat de openbare ruimte onveilig en ontoegankelijk is. Zelfs de gemeentebesturen voorzien in parkeerplaatsen op straat voor de eigen auto's.

We willen dat de overheden het geweer van schouder veranderen en niet langer de noden van de auto, maar de noden van de bewoners centraal stellen.

De staat van de voetpaden is vaak ondermaats: obstakels, fout geparkeerde auto's, schuin aflopende voetpaden aan garage-inritten, geparkeerde fietsen ... Voor kwetsbare ouderen, vaak met rollator, maakt de staat van het voetpad het verschil tussen nog wel of niet meer naar buiten komen. Zo is de staat van de voetpaden vaak erbarmelijk: obstakels, fout geparkeerde auto's, schuin aflopende voetpaden aan garage-inritten, geparkeerde fietsen ... Voor kwetsbare ouderen,

vaak met rollator, maakt de staat van het voetpad het verschil, het verschil tussen nog wel of niet meer buitenkomen.

GroenPlus stelt voor dat het gemeentebestuur samen met de lokale ouderenadviesraad een aantal wandellussen uitwerkt. Dat zijn lussen waar voetpaden vlak, goed onderhouden en obstakelvrij zijn. Wandellussen leiden de oudere naar belangrijke plekken zoals dienstencentra, winkels, parken ... Op deze lussen vindt hij of zij rustbanken, in de winter worden ze ijsvrij gehouden. Een buurttoezichter waakt over de goede staat van de wandellus, signaleert oneffenheden en geeft fout geparkeerde auto's door aan de politie.

Debat

Het congres beslist om aan de beschrijving van de voetpaden ook 'voldoende breed' toe te voegen.

Naast de toegankelijkheid van het openbaar domein is het ook belangrijk te wijzen op de toegankelijkheid van en in de openbare gebouwen. Balies en onthaalpunten moeten visueel en auditief voldoende uitgerust zijn om ouderen en minder validen goed te ontvangen zoals; verlaagde balies, degelijk uitgeruste auditieve componenten. Er moet eveneens voldoende zitcomfort in ontvangstzalen en openbare ruimten zijn. En ook bij festiviteiten van gemeenten en verenigingen moet er aandacht zijn voor zitcomfort.

Het congres beslist, resolutie 17

Het gemeentebestuur werkt samen met de ouderenadviesraad een aantal wandellussen uit. Dat zijn lussen waar voetpaden vlak, goed onderhouden en obstakelvrij zijn.

Wandellussen leiden de oudere naar belangrijke plekken zoals dienstencentra, winkels, parken ... Op deze lussen vindt hij of zij rustbanken, in de winter worden ze altijd ijsvrij gehouden.

De gemeente waakt over de goede staat van de wandellus, herstelt oneffenheden en geeft de politie opdracht om kordaat op te treden tegen fout geparkeerde auto's.

Openbare gebouwen moeten toegankelijk en aangepast zijn aan de noden van ouderen, zowel in openbare ruimten als bij banken, mutualiteiten, winkels... Balies en onthaalpunten zijn visueel en auditief uitgerust om ouderen en minder validen goed te ontvangen, zoals verlaagde balies, degelijk uitgeruste auditieve componenten. Er is eveneens voldoende zitcomfort in ontvangstzalen en openbare ruimten. Bij festiviteiten van gemeenten en verenigingen, is er voldoende zitcomfort.

Openbare toiletten

Ouderen hebben vaker nood aan een toilet. Dit probleem is in ons land niet bespreekbaar en wordt al te vaak weggelachen. Het aantal ouderen neemt toe, en toch daalt het aantal openbare toiletten. Er zijn heel wat goede voorbeelden in buitenlandse steden en gemeenten waar de overheid deze nood wel erkent en erop inspeelt door meer openbare toiletten te voorzien.

Daarom wil GroenPlus dat het gemeentebestuur samenwerkt met de lokale ouderenraad om een "openbaar toilettenplan" uit te werken en te bepalen waar deze toiletten moeten komen.

Debat

Het congres kan zich vinden in deze resolutie en wil niet ingaan op het voorstel om aan de gemeente te vragen een openbaar gendergelijk toilettenplan uit te werken en de politie te vragen mild te zijn voor 'keurig wild plassende ouderen.'

Het congres beslist, resolutie 18

Het gemeentebestuur werkt samen met de lokale ouderenraad een openbaar-toilettenplan uit en bepaalt het aantal en de plaatsen waar deze toiletten moeten komen.

7. Wonen

Resoluties 19-20

Amendementen 34-35

Toelichting bij de resoluties.

Een ouderenbeleid dat inzet op wonen in eigen buurt in plaats van wonen in eigen huis, kan duizenden extra woongelegenheden creëren.

Uit studies blijkt dat woningen met oudere eigenaars minder wooncomfort hebben en slechter geïsoleerd zijn. Oudere mensen die zo lang mogelijk in eigen huis blijven wonen, wonen vaak in veel te grote huizen met een veel te hoge energiefactuur. Nu er bijkomende woningen nodig zijn, is dat niet echt een verstandig beleid. Heel wat ouderen willen hun eigen woning best inruilen voor een meer aangepaste en beschutte kleinere woning, liefst in hun eigen buurt. Alleen al in Antwerpen staan meer dan 10.000 mensen op de wachtlijst voor een serviceflat.

Er zijn meer middelen nodig om aangepaste huisvesting voor ouderen in eigen buurt te realiseren, maar die middelen moeten anders en met meer creativiteit worden ingezet.

Nieuwe woonvormen

We willen inzetten op nieuwe vormen van wonen. Ouderen, vaak alleenstaanden, aansporen om samen te gaan wonen in een oudere gerenoveerde stadswoning, elk in een privékamer, maar met een aantal gemeenschappelijke ruimten en comfort. Op die manier kunnen de woon- en energiekost gedrukt worden enig de eenzaamheid minder groot. Maar vandaag worden collectieve

alternatieve woonvormen niet gesubsidieerd en is er een te ingewikkelde regelgeving.

Jonge senioren uit de baby-boomgeneratie willen zelf hun toekomst in handen nemen. Ze besluiten samen te huizen en zien in elkaars nabijheid de verzekering van mantelzorg als ze zorg-behoevend worden. Ze hebben de middelen om samen een collectieve woonvorm aan te kopen en vragen de overheid om structurele maatregelen top te zetten die dit kunnen realiseren.

Ook grotere gebouwen kunnen ingericht worden als collectieve woningen. Een obstakel voor grotere gezinswoningen is dat de gemeentelijke reglementen het opdelen in kleinere wooneenheden verbiedt.

In Groot-Brittannië zijn er inmiddels honderden zogenaamde Abbeyfield-woningen, samenhuisinitiatieven van ouderen. Dat moet ook in Vlaanderen kunnen. Net als in Freiburg kiezen we voor bouwgroepen.

Een bouwgroep bestaat uit een groep particulieren die in groepsverband een bouwkaavel of pand koopt.

Ook in Nederland worden deze bouwgroepen ondersteund. Voldoet het plan van aanpak van de bouwgroep, dan zorgt de gemeente Almere bijvoorbeeld voor een plek in de stad waar het collectieve plan gerealiseerd kan worden. Wat in Almere kan, moet ook bij ons kunnen. Bij projecten “samen huizen” kan het gaan om ouderen die ervoor kiezen om samen te wonen of om intergenerationele projecten waar ouderen en jongere gezinnen voor elkaar kiezen.

GroenPlus wil dat de gemeente “samen huizen” stimuleert en bouwgroepen ondersteunt. Ingewikkelde of belemmerende regelgeving moet worden aangepast of opgeheven.

Ook ouderen die niet de middelen hebben om te bouwen of te investeren moeten ervoor kunnen kiezen om samen te wonen. De gemeenten zouden inwoners moeten steunen die deze keuze maken door bv. aangepaste panden ter beschikking te stellen en (eventueel samen met een private partner) in te richten en te verhuren.

Er is in Vlaanderen een grote nood aan goede praktijkvoorbeelden. GroenPlus stelt dan ook voor dat in de volgende legislatuur (2019-2025), samen met een bouwgroep, in elke (deel)gemeente een samen- huisproject gerealiseerd wordt. In diezelfde periode realiseert de gemeente ook minstens één “samen -huurproject” voor ouderen.

Debat

Het congres kan zich vinden in de resolutie zoals ze voorligt.

Het congres beslist, resolutie 19

De gemeente stimuleert, subsidieert en ondersteunt bouwgroepen die een samen-huisinitiatief willen realiseren. Ingewikkelde of belemmerende regelgeving wordt aangepast of opgeheven.

Het kan gaan om ouderen die ervoor kiezen om samen te wonen of om inter-generatiele projecten waar ouderen en jongere gezinnen voor elkaar kiezen.

Ook ouderen die niet de middelen hebben om te bouwen of te investeren moeten ervoor kunnen kiezen om samen te wonen. De gemeente steunt mensen die deze keuze maken door aangepaste panden ter beschikking te stellen en (eventueel samen met een private partner) in te richten en te verhuren.

Er is in Vlaanderen een grote nood aan goede praktijkvoorbeelden. In de volgende legislatuur (2019-2025) wordt, samen met een bouwgroep, in elke (deel)gemeente een samen-huisproject gerealiseerd. In diezelfde periode realiseert de gemeente ook minstens één samen-huurproject voor ouderen.

Kleinschalige zorghuizen

Onder het punt woonzorg (resolutie 12) pleitten we voor een bouw- en erkenningstop voor grote woonzorgcentra. Kleinschalige en wijkgebonden zorghuizen moeten in de plaats komen. Denemarken bewijst al jaren dat het kan. In eigen regio zijn er de mooie voorbeelden van De Perrekes in Oosterloo en De Bijster in Essen. Het spreekt voor zich dat deze zorghuizen er nooit kunnen komen zonder samenwerking met het lokale bestuur. De gemeente is het best geplaatst om een

lokaal behoefteplan voor woonzorg op te maken op maat van de noden van haar eigen inwoners. Die gemeente stelt ook een aantal woningen of kavels ter beschikking om wijkgebonden zorghuizen te verwezenlijken. Dat gebeurt eventueel in samenwerking met een privépartner. De Vlaamse overheid subsidieert.

Debat

Een voorstel om ‘een eventuele privépartner’ te vervangen door : ‘met een, bij voorkeur niet-commerciële privépartner’ wordt niet weerhouden. Het debat over de commercialisering van zorg en welzijn vraagt een debat ten gronde. Dit debat wordt op dit moment voorbereid en zal eerstdaags gevoerd worden in de Politieke raad, het parlement van Groen.

Ook een nieuwe resolutie over woonzekerheid in de sociale huisvesting, wordt niet aanvaard. Als ecologen zijn wij voor een betere bezetting van de huisvestingscapaciteit (bevorderen samen-huizen, kangoeroewonen, opdelen woningen...). De optimale bezetting geldt ook voor de sociale woningen. Zeker als er lange wachtlijsten zijn, vooral voor gezinnen met kinderen die niet of moeilijk terecht kunnen op de private markt. Het spreekt voor zich dat de huisvestingsmaatschappij een waardig alternatief moet voorzien.

Het congres beslist, resolutie 20

De gemeente maakt een lokaal woonzorgbehoefteplan op en stelt een aantal woningen of kavels ter beschikking om wijkgebonden zorghuizen te verwezenlijken. Dat gebeurt eventueel in samenwerking met een privépartner. De Vlaamse overheid subsidieert.

8. Respect en sociale inclusie

Resoluties 21-22-23

Amendementen 36-37-38-39-40-41

Toelichting bij de resoluties.

Dementievriendelijke gemeente bis

In Vlaanderen leven naar schatting 116.000 mensen met dementie. In België wordt hun aantal op 175.000 geraamd. Minstens 3.000 van hen zijn jonger dan 65 jaar. Door de vergrijzing zal het aantal mensen met dementie toenemen van 100.000 in 2010 tot 200.000 in 2050.

Dementie is een ziekteproces en de symptomen verergeren geleidelijk aan. Een persoon met dementie evolueert over een langere periode naar een verlies van het hoofdzakelijk verstandelijk vermogen. Er is een leemte van ongeveer 1 jaar tussen de eerste symptomen van dementie en het melden ervan aan een vriend of de eigen partner.

Pas 2 tot 3 jaar na de eerste tekenen stellen artsen de diagnose. Mensen met dementie leven gemiddeld 8 jaar met de ziekte. Gedurende het ziekteproces neemt zowel het aantal klachten als de ernst ervan toe.

70 % van de mensen met dementie wonen thuis en worden verzorgd door hun familieleden, mantelzorgers en/of andere verzorgers. Mensen met dementie zijn almaar vaker aanwezig in het straatbeeld. Niet alleen de familie die voor de dementerende zorgt maar ook kleinkinderen, buurtbewoners, winkeliers, bankiers, hulpverleners worden ermee geconfronteerd en weten onvoldoende hoezee mensen aan te spreken en te helpen.

De laatste jaren waren er al mooie initiatieven om dementie bespreekbaar te maken en er over te informeren: dementievriendelijke gemeente, schoolprojecten over dementie ...

Als we echt naar een inclusie van de groeiende groep mensen met dementie willen gaan, is volgehouden aandacht nodig.

GroenPlus vraagt de gemeente haar burgers te informeren over hoe goed samenleven met mensen met dementie. De gemeente kan daarvoor een beroep doen op kunstenaars, middengroepen, wijkverenigingen, en creatieve groepen... Daarbij is er aandacht voor juridische, psychische, fysische, familiale aspecten van dementie.

Doelstelling hiervan is:

- de bevolking er op wijzen dat mensen met dementie gewone medeburgers zijn, die evenwel een bijzondere aandacht vragen.
- de angst voor personen met dementie bespreekbaar maken
- aantonen dat mensen met dementie een waardig leven kunnen leiden en van het leven kunnen genieten;
- het openbaar debat bevorderen, met name over nieuwe woonvormen en zorgmogelijkheden.

Debat

Sommige leden willen deze resolutie schrappen omdat ze te weinig concreet is.

De meerderheid volgt echter niet. Als we echt naar een inclusie van de groeiende groep mensen met dementie willen gaan, is volgehouden aandacht inderdaad nodig.

Het congres beslist, resolutie 21

Groenplus vraagt de gemeente haar burgers te informeren over hoe goed samenleven met mensen met dementie en doet daarvoor een beroep op kunstenaars, middengroepen, wijkverenigingen, en creatieve groepen... Daarbij is er aandacht voor juridische, psychische, fysische, familiale aspecten van dementie.

Doelstelling hiervan is:

- de bevolking er op wijzen dat mensen met dementie gewone medeburgers zijn, die evenwel een bijzondere aandacht vragen.
- de angst voor personen met dementie bespreekbaar maken
- aantonen dat mensen met dementie een waardig leven kunnen leiden en van het leven kunnen genieten;
- het openbaar debat bevorderen, met name over nieuwe woonvormen en zorgmogelijkheden.

Verbondenheid

Ook vandaag, in deze soms bange tijden, zijn er mooie signalen van verbondenheid. Mensen die vluchtelingen opvangen, vrijwilligers in gaarkeukens, Sinterklaas voor kansarme kinderen, onbezoldigde taalles geven aan anderstaligen ...

Alleen worden deze mooie voorbeelden ondergesneeuwd door voorbeelden die de verdeeldheid onderlijnen.

Het is typisch voor rechtse regimes mensen te reduceren tot hun cultureel gebonden uiterlijkheid – het is een islamiet, het is een anderstalige, zij is gesluierd – en dit dan ondergeschikt te maken aan onze culturele superioriteit – wij zijn katholiek en dus minder barbaars (slachten geen schapen), wij spreken dé taal, dragen een bikini en zijn dus geëmancipeerd.

We willen niet meer zien dat een Syrische vluchteling een arts is, in een gerenommeerd ziekenhuis werkte, en dat hij nu bij de groendienst werkt. Deze mensen, vluchtelingen, geven hun vroegere status op, aanvaarden gemakkelijk minder goede baantjes uit noodzaak. Ze hebben immers kinderen en willen het beste voor hun kinderen.

De langste eettafel

GroenPlus wil de tekenen van verbondenheid versterken en wil dat alle gemeenten zich inschrijven voor de Week van Verbondenheid om de Langste Eettafel te organiseren. Het is immers opvallend hoe gemakkelijk we contacten leggen door gezellig samen te tafelen. Mensen van verschillende leeftijd, met een verschillende culturele achtergrond worden zo bij elkaar gebracht.

Zo is er ook een ander initiatief om die verbondenheid gestalte te geven. **Cycling Without Age** is actief in 64 steden verspreid over 35 landen. Wereldwijd zijn er al meer dan 1.000 vrijwilligers. Een vrijwilliger rijdt met een riksja en haalt een minder mobiele of demente oudere op. Samen fietsen ze door vertrouwde buurten. Fietzers en passagiers vertellen elkaar verhalen van vroeger en nu. Met dit initiatief worden mensen uit

hun isolement gehaald. De gemeente engageert zich in het project 'Cycling Without Age', schaft een elektrische riksja aan, stimuleert de vorming van een groep vrijwillige fietsers en zorgt voor logistieke

steun (verzekering). De vrijwilligers fietsen met (dementerende) ouderen en mensen met een beperking door hun vertrouwde buurten.

Debat

Een aantal leden oppert dat de 'langste tafel' en 'cycling without age' mooie voorbeelden zijn van acties die leiden tot verbondenheid maar dat dit echter geen politieke resoluties zijn. De meerderheid volgt dit standpunt en stelt voor om beide projecten als mooie praktijkvoorbeelden op te nemen in het Congresboek, wat met deze gebeurd is.

Nieuwe resolutie

Een nieuw voorstel van resolutie over fundamentele mensenrechten van ouderen wordt, na voorstelling, unaniem goedgekeurd.

GroenPlus Oost- Vlaanderen vraagt terecht aandacht voor de armoede bij ouderen. Het voorstel om de "Zorgverzekering en de Tegemoetkoming Hulp aan Bejaarden (THAB)" te integreren is reeds een feit. In het kader van de zesde staatshervorming werden de THAB middelen overgeheveld naar de gemeenschappen en vanaf 1-1-2017 zijn ze geïntegreerd in de Vlaamse zorgverzekering. In hoever dit een sterker instrument wordt in de armoedebestrijding blijft een open vraag. De Vlaamse zorgverzekering is immers een forfaitair en geen inkomengebonden systeem. GroenPlus werkt een standpunt uit tegen 1 januari 2017.

'Ouderen hebben fundamentele mensenrechten, zoals het recht op een persoonlijke levenssfeer en het recht zich te verenigen voor het verdedigen van collectieve belangen.

Deze rechten worden regelmatig gefnuikt of komen onder druk bv. in woonzorgcentra. Bewoners hebben recht op bijstand in het opkomen voor hun basisrechten. De ombudsfuncties op gemeentelijk vlak dienen te worden versterkt en ruimer te worden bekendgemaakt. De mensenrechten

(vooral van ouderen) moeten een plaats krijgen in de opleiding van zorgverleners. In het op te richten Belgische Mensenrechteninstituut moet ruimte en aandacht gegeven worden aan de ouderen als dragers van universele mensenrechten.

GroenPlus vraagt uitdrukkelijk specifieke aandacht voor de inclusie van ouderen met migratieachtergronden in samenleving op gemeentelijk vlak met nadruk op respect voor cultuur en gewoonten (traditi

Het congres beslist, resolutie 22

Ouderen hebben fundamentele mensenrechten, zoals het recht op een persoonlijke levenssfeer en het recht zich te verenigen voor het verdedigen van collectieve belangen.

Deze rechten worden regelmatig gefnuikt of komen onder druk in woonzorgcentra. Bewoners hebben recht op bijstand in het opkomen voor hun basisrechten. De ombudsfuncties op gemeentelijk vlak dienen te worden versterkt en ruimer bekendgemaakt.

De mensenrechten (vooral van ouderen) moeten een plaats krijgen in de opleiding van zorgverleners.

In het op te richten Belgische Mensenrechteninstituut moet ruimte en aandacht gegeven worden aan de ouderen als dragers van universele mensenrechten.

GroenPlus vraagt uitdrukkelijk specifieke aandacht voor de inclusie van ouderen met migratieachtergronden in samenleving op gemeentelijk vlak met nadruk op respect voor cultuur en gewoonten (tradities).

9. Sociale en culturele participatie

Resolutie 24-25

Amendementen 42

Toelichting bij de resoluties.

Begeleiderspas

Jonge senioren genieten volop van het rijke culturele aanbod in onze regio. Wanneer je een tentoonstelling, opera- of toneelvoorstelling of kunstworkshop bezoekt, zie je vooral hoger opgeleide senioren. Eens ze 80 zijn wordt het al moeilijker voor velen. Ze worden minder mobiel, en onzeker bij de verplaatsing. In Limburg en Vlaams-Brabant werkt men met de Begeleiderspas om mensen met een beperking toch te laten genieten van het culturele aanbod. Dankzij die begeleiderspas mag iemand met een beperking

kosteloos een begeleider meenemen naar een evenement.

Ook ouderen in armoede nemen veel te weinig deel aan culturele manifestaties. Vaak is de toegangsprijs een probleem, maar ook het niet kennen van of niet kunnen identificeren met de mensen die op toneel- en concertvoorstellingen aanwezig zijn, verhoogt de drempel.

Net voor deze kansarme en alleenstaande ouderen is cultuurparticipatie een remedie tegen eenzaamheid. GroenPlus wil de begeleiderspas dan ook uitbreiden naar kansarme ouderen. Zij kunnen dankzij de pas gratis mee met een betalende oudere die hen wegwijs maakt in de voor hen onbekende culturele wereld.

Het systeem is eenvoudig: ouderen met een beperking en kansarme ouderen kunnen bij hun gemeente een begeiderspas aanvragen. Dankzij die begeiderspas kan de oudere met een beperking naar evenementen met een begeleider die dan niet hoeft te betalen. De kansarme oudere kan dankzij de pas gratis mee met een betalende bezoeker die hem wegwijs maakt en begeleidt. Samen met de lokale senioren- en cultuurraad willen we dat een systeem wordt uitgewerkt om de houders van een begeleidingspas in contact te brengen met begeleiders.

Debat

Er zijn geen opmerkingen, de resolutie wordt unaniem goedgekeurd.

Het congres beslist, resolutie 22

Ouderen met een beperking en kansarme ouderen kunnen bij hun gemeente een begeiderspas aanvragen. Dankzij die begeiderspas kan de oudere met een beperking naar evenementen een begeleider meenemen die dan niet hoeft te betalen. De kansarme oudere kan dankzij de pas gratis mee met een betalende bezoeker die hem wegwijs maakt en begeleidt. Samen met de lokale senioren- en cultuurraad wordt een systeem uitgewerkt om de houders van een begeleidingspas in contact te brengen met begeleiders.

Polyvalente zalen

Lokale dienstencentra (LDC), woonzorgcentra (WZC) enz. beschikken meestal over een feestzaal/polyvalente zaal.

In de buurt van deze centra zijn soms groepen op zoek naar een ruimte om samen te komen, te repeteren met bv de amateurtoneelgroep, de fanfare of het muzikensemble, of om een leesclub op te richten ...

De polyvalente zalen in deze centra zijn vooral 's avonds onderbenut. GroenPlus wil die zalen graag ter beschikking stellen van groepen uit de buurt. Dat is de beste manier om een voorziening en zijn gebruikers of bewoners te integreren in die buurt. Zo ontstaan er contacten tussen ouderen en buurtbewoners. Een mooi voorbeeld vinden we in de instelling De Perrekes, waar de muziekschool de polyvalente zaal gebruikt. Zo ontstond ook het koor De Betties, een koor van buurtbewoners en dementerende ouderen. Ontroerend om te zien trouwens hoe mensen met dementie geraakt worden door muziek.

In een ander WZC gebruiken animatoren het knutsellokaal om met de ouderen te werken. De nabijgelegen school die over te weinig ruimte beschikt gebruikt het lokaal ook. En wat is er mooier dan de tekeningen van kinderen van de lagere school te zien hangen naast de schilderijen van de bewoners?

GroenPlus pleit voor het multifunctionele gebruik van zalen en lokalen in lokale dienstencentra en woonzorgcentra. Door die lokalen open te stellen voor verenigingen en scholen uit de buurt ontstaan er spontane contacten tussen buurtbewoners en ouderen, en worden ouderen aangezet om zelf ook te participeren aan het sociaal-culturele leven in de wijk.

Debat

Het voorstel van een aantal leden om alle gemeenten met meer dan 10.000 inwoners te verplichten een dienstencentrum uit te bouwen, wordt aanvaard. Sommige gemeenten weigeren om politieke redenen om een dienstencentrum in te richten en dat kan niet.

Het congres beslist,

resolutie 23

GroenPlus pleit voor het multifunctionele gebruik van zalen en lokalen in lokale dienstencentra en woonzorgcentra. Door die lokalen open te stellen voor verenigingen en scholen uit de buurt ontstaan er spontane contacten tussen buurtbewoners en ouderen, en worden ouderen aangezet om zelf ook te participeren aan het sociaal-culturele leven in de wijk.

Alle gemeenten met meer dan 10.000 inwoners zijn verplicht een dienstencentrum te hebben dat beantwoordt aan de reglementering om in aanmerking te komen voor subsidiëring.

Dankwoordjes

Luc De Buyst voorzitter van de congreswerkgroep dankt congresvoorzitter Kristof Calvo voor de professionele leiding van het congres. Dankt alle vrijwilligers die dit congres mee mogelijk maakten En natuurlijk de meer dan 150 enthousiaste congresgangers

Mieke Vogels trekt conclusies

en neemt de taak over van onze zieke voorzitter

Mevrouw de Voorzitter, Beste Meyrem,
Beste Vrienden,

Meer dan 150 deelnemers namen deel aan dit congres. Dit is een hartverwarmende verrassing en maakt duidelijk dat senioren behoefte hebben aan een eigen politieke stem. In een samenleving die steeds meer focust op de hardwerkende Vlaming wordt de oudere gemakkelijk weg gezet als 'probleem', de onbetaalbaarheid van de pensioenen, gezondheidszorg... .

Er wordt vandaag te weinig rekening gehouden met de troeven en de noden van senioren. Het congres stemde dan ook unaniem voor een betere vertegenwoordiging van 55+ers in de verkozen organen. Of dit via streefcijfers dan wel via quota moet, leidde tot een boeiend debat en een spannende stemming. 51 deelnemers stemden voor quota en 52 voor een meer vrijblijvende oproep en streefcijfers. Onze eerste vraag aan onze moederpartij is dan ook te zorgen voor een **betere politieke vertegenwoordiging van 55+ers in de verkozen raden**. Vernieuwing en verjonging moet voortaan vernieuwing en vergrijzing worden. Iemand die na een carrière als gezondheidswerker, leraar, ondernemer, arbeider de stap zet naar de politiek kan een grote meerwaarde betekenen en ervoor zorgen dat de politieke besluitvorming de maatschappelijke realiteit beter weerspiegelt.

Eenzaamheid is misschien wel de meest voorkomende kwaal bij ouderen. GroenPlus wil deze kwaal bestrijden met een zelfde volgehouden doorzetting dan die onze politici aan de dag leggen voor de strijd tegen roken. **Waarom geen antieenzaamheidsplan?** Tijdens dit congres werden een aantal concrete voorstellen gedaan voor dit plan. We overhandigen ze graag aan de partij en zijn graag ter beschikking om dit mee verder uit te werken.

De toekomst van zorg en welzijn was een belangrijk onderdeel van dit congres. We hebben een aantal haalbare voorstellen geformuleerd die echt het verschil kunnen maken. Zo wil Groenplus alle ouderen **met een chronische aandoening een jaarbedrag geven waarmee ze zorg en begeleiding kunnen inkopen bij een wijkgezondheidscentrum of een multidisciplinaire eerstelijnspraktijk**. Chronische kwalen horen bij het ouder worden. Uit recente onderzoeken blijkt immers dat ouderen vaak te veel, maar soms ook te weinig medicatie nemen, dat ze met andere woorden te weinig medische begeleiding hebben.

Het toenemende aantal mensen met chronische problemen staat tegenover het afnemende aantal huisartsen. Door ouderen met een chronische kwaal toegang te geven tot de forfaitaire geneeskunde willen we een boost geven aan de samenwerking binnen de eerste lijn. Naast een betere opvolging maakt het de eerstelijnszorg beter toegankelijk voor kansarme ouderen, het zorgt ervoor dat de arts meer baat heeft om in te zetten op preventie en samenwerking, en er zijn minder onnodige prestaties.

Met de regelmaat van een klok komt het tekort aan rusthuisbedden in het nieuws. Alle traditionele partijen geven elkaar de schuld van het tekort en eisen meer van hetzelfde. Nochtans is het duidelijk dat dit een doodlopend spoor is. Als je met het huidige model van WZC alle zwaar zorgbehoevenden van morgen een plek wil garanderen, moeten er tussen 2010 en 2021 elke maand 166 bijkomende bedden of drie nieuwe rusthuizen van gemiddelde grootte worden gebouwd. Dat is niet haalbaar, niet betaalbaar en niet wenselijk. Bovendien zal het aantal hoogbejaarde ouderen na 2030 weer afnemen en zullen er WZC leeg staan.

Door het tekort aan bedden dat er vandaag al is kunnen in het woonzorgcentrum (WZC) enkel nog ouderen met zeer grote fysieke zorgnood of ouderen met gevorderde dementie terecht. Dat heeft het karakter van de voorziening grondig veranderd. Wat vroeger een rusthuis was, wordt steeds meer een 'sterfhuis'. Ieder jaar overlijdt een derde van de bewoners. Wie 'moet' verhuizen naar een WZC weet dat het leven er wordt gereduceerd tot wachten. Wachten op het ontbijt, het middagmaal, (misschien) bezoek ... wachten op het einde! Mee koken, dieren of planten verzorgen, van de ene op de andere dag kan het niet meer. Heel wat jonge senioren, geconfronteerd met ouders in een WZC, stellen vragen bij dit model. "Het moet toch anders kunnen? Dit is niet de opvang die ik voor mezelf droom als 85-plusser."

Van onderuit groeien alternatieve opvangvormen, ouderen gaan samen 'op kot', zijn zo minder eenzaam en helpen elkaar, er ontstaan her en der kleine zorghuizen, Abbeyfield-woonprojecten, samenhuizen ... Alleen beantwoorden deze initiatieven niet aan de Vlaamse normen die geschreven zijn op maat van de grootschalige woonzorgcentra.

Groenplus wil dan ook tegen de stroom in een erkenning- investeringsstop voor de huidige woonzorgcentra. De middelen willen we heroriënteren naar kleinschalige, wijkgebonden zorghuizen, naar groepswonen voor ouderen...

Op termijn, na 2030, kunnen kleinschalige zorghuizen ook makkelijker een nieuwe bestemming krijgen. De bevoegde minister belijdt tal jaren lippendienst aan de nieuwe vormen van wonen die van onderuit groeien. Soms krijgen de initiatiefnemers wat subsidiekrumels, de grote geld-

stromen blijven stevast naar de grootschalige woonzorgcentra gaan. Het spreekt voor zich dat deze buurtgebonden zorghuizen er nooit kunnen komen zonder samenwerking met het lokale bestuur.

Die **lokale besturen zijn voor Groenplus de regisseur van zorg en welzijn**. Via de lokale dienstencentra geven ze gestalte aan de buurtgebonden zorg. Het model van buurtgebonden zorg kan veel beter inspelen op de toenemende diversiteit van de zorgbehoevende ouderen en kan rekening houden met allochtone ouderen, holebi ouderen, enz.

Aan alles komt een einde ook aan dit congres maar ook aan het leven. De voorbije decennia is onze begraafcultuur fundamenteel veranderd. In 1990 kozen 10.000 Vlaamse families voor crematie, in 2014 waren dat er al 42.000. Ondertussen wordt 63,3 % van de overledenen gecremeerd.

Na de crematie kan de urne worden bijgezet in een urnepark op de begraafplaats, maar steeds vaker kiezen mensen er voor om de as op de strooiweide van de begraafplaats of op zee te verstrooien. Ze blijven echter vaak zoeken naar een eigentijds tastbaar en zichtbaar aandenken aan wie hen dierbaar was.

Vandaar ons voorstel om in elke gemeente een herdenkingsbos aan te planten. Wanneer iemand overlijdt kunnen de nabestaanden een boom planten in het herdenkingsbos en zo een duurzaam aandenken creëren. Deze boom heeft, meer nog dan een graf, betekenis voor kinderen en kleinkinderen.

Dit zijn enkele van de voorstellen die we vandaag goedkeurden. GroenPlus wil zo het programma voor de komende verkiezingen een beetje meer leeftijdsvriendelijk kleuren.

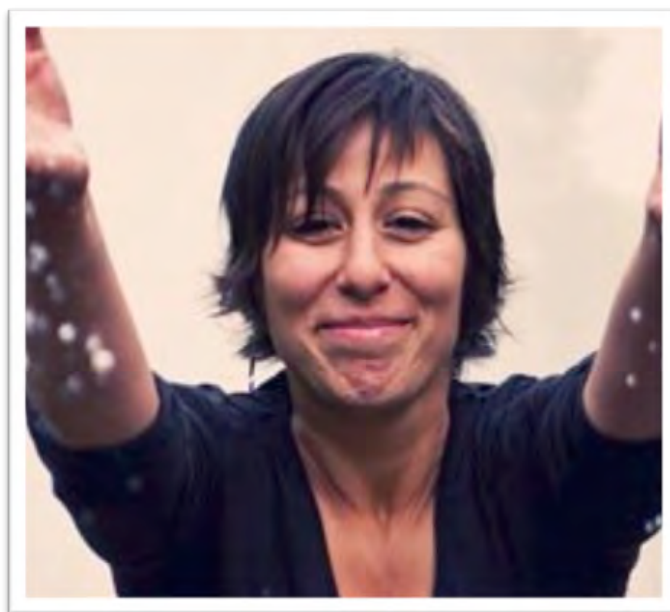
Dit congres is geen eindpunt. Tegen de nieuwjaarsreceptie van GroenPlus op 23 december zullen deze besluiten gebundeld worden in een congresboek. Met dit congresboek gaan de plaatselijke GroenPlus-kernen aan de slag. Op 31 maart organiseren we een colloquium in het Vlaams Parlement waar we onze voorstellen voorleggen aan de Vlaamse ouderengroepen. We willen onze voorstellen ook graag ter discussie voorleggen aan de PORA, ons Groene parlement.

Dankwoordje van de voorzitter.

Mevrouw Meyrem, de voorzitter van Groen, feliciteert GroenPlus met het congres en met de besluiten. Ze benadrukt het belang van intergenerationele solidariteit die gelukkig sterk aanwezig is bij Groen. Het geeft hoop voor de toekomst !

De voorzitter kijkt ook uit naar de verdere discussie over onze voorstellen, onder meer in de PORA. Meyrem onderkent het probleem van de “ eenzaamheid te midden van anderen “, helaas niet alleen een probleem voor ouderen.

Om de samenleving menselijker te maken is aandacht voor de andere zeer belangrijk. Er is nood aan intergenerationele solidariteit. Veel domeinen, zoals mobiliteit, zijn belangrijk voor oud en jong !

Over GroenPlus

- **Korte historiek**

GroenPlus ontstond in 2003, in de nasleep van het verkiezingsdebacle waarin Agalev/Groen al zijn gekozenen verloor. 70 oudere Groenleden zetten hun schouders onder een heroplevingsbeweging. Oud journalist en –parlementair Hugo Van Dienderen zette er als voorzitter mee de schouders onder. (In 2000 was in Antwerpen al de aanzet gegeven door AGS, de Antwerpse Groene Senioren.) In alle provincies zijn er provinciale GroenPlusbesturen en op verschillende plaatsen zijn er ook lokale kernen.

GroenPlus maakt deel uit van Groen, maar legt als ‘elderly wing’ eigen accenten.

- **Werking**

GroenPlus organiseert colloquia en studiemomenten over thema’s die ouderen aanbelangen. Jaarlijks biedt ook een kerstreceptie de gelegenheid om sprekers met een uiteenlopende religieuze of filosofische gezindte uit te nodigen voor een presentatie en een gesprek.

Elk jaar trekken zomerse fiets- en wandeltochten in alle provincies heel wat sportieve Groene 55-plussers aan. Deze meerdaagse tochten bieden ook de kans om lokale ecologische en sociale initiatieven met een Groene Pluim te bedenken.

GroenPlus organiseerde ook studiereizen naar Freiburg en Kopenhagen, steden die urbanistische voorbeelden zijn voor wonen, mobiliteit, participatie van de bewoners en werken. En die tevens aandacht besteden aan de verzuchtingen van ouderen in een stad.

- **Meer**

Website: <http://www.groen-plus.be>

Facebook: <https://www.facebook.com/groenplus>

Voor bijkomende informatie kan u zich richten tot:

Hugo Van Dienderen voorzitter GroenPlus : hugo.van.dienderen@telenet.be - tel 0495 52 37 69